

особистим немайновим правам фізичних осіб, визначити специфіку та особливості, а також зміст особистих немайнових прав, які виникають при усиновленні. По-друге, на підставі аналізу правового статусу батьків та усиновленої дитини визначити відмінності у порівнянні зі статусом рідної дитини. По-третє, визначити специфіку правовідносин, що виникають внаслідок усиновлення та породжують певну специфіку взаємовідносин, змісту прав та обов'язків. Тільки з врахуванням всіх існуючих здобутків теорії цивілістики з цих напрямків можливо виявити недоліки у правовому регулюванні зазначених відносин та запропонувати зміни у чинне законодавство, що дозволить підвищити ефективність механізму захисту та охорони особистих немайнових прав усиновлених дітей та їх батьків.

Список використаних джерел:

1. Ієвіня О. Деякі аспекти правового регулювання особистих немайнових відносин батьків і дітей / О. Ієвіня // Нотаріат для Вас. – 2011. – № 1-2. – С. 40-50.
2. Новохатська Я. До питання щодо реалізації особистих немайнових прав дитини / Я. Новохатська // Юридичний журнал. – 2012. – № 5 (119). – С. 83-86.
3. Калітенко О.М. До питання про правопорушення в сфері особистих немайнових сімейних правовідносин / О.М. Калітенко // Часопис цивілістики. – Вип. 15. – С. 98-103.
4. Зілковська Л.М. Правове регулювання усиновлення в Україні : автореф. дис ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Л.М. Зілковська. – Київ, 2002. – 20 с.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ГЛАВИ ДЕРЖАВИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНИ ТА ІТАЛІЇ

Лаба І. В. здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту № 3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший викладач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Сьох К. Я.**

Дослідження поняття «конституційно-правовий статус глави держави», є актуальним у сучасному конституціоналізмі. Широке використання в джерелах права словосполучення «конституційно-правовий статус глави держави» є швидше усталеним формальним юридичним виразом, ніж об'єктивізацією певного юридичного змісту. Законодавство України та інших країн світу не містить дефініції «конституційно-правовий статус глави держави». Крім того, у правовій науці немає ніякого підходу щодо визначення елементів правового статусу глави держави [1, с. 8].

На думку деяких вчених поняття «конституційно-правовий статус глави держави» доцільно розуміти як його стійкий правовий стан у системі органів державної влади, визначений і гарантований нормами конституційного законодавства [1, с. 10].

Визначення правового статусу Президента в конституціях різних держав обумовлено тими конкретними історичними умовами, в яких формувалася і утверджувалася державність кожної із них, формою правління, що встановилася у тій чи іншій країні [2, с. 268].

Глава держави - це конституційний орган, який займає одне з вищих місць в системі державних інститутів влади, і одночасно вища посадова особа, яка здійснює верховне представництво держави у міжнародних відносинах і внутрішньополітичному житті відповідної країни, є символом державності, єдності нації, координатором взаємодії різних гілок влади, гарантом територіальної цілісності, безпеки держави, громадянської свободи.

Останнім часом в громадяни України все більше приділяють увагу інституту Президента. Все більше слідкують за його діяльністю та висувають все більше вимог до нього. Події які відбулися в цьому році в Україні, говорять про новий напрямок у розвитку держави, і інститут Президента відіграє одну з основних ролей. Тому, законодавець приділяє багато уваги до даного інституту, приймаючи нові закони, яких раніше не було. Наприклад, Закон України «Про імпічмент Президента України».

Але не менш важливим аспектом у розвитку даного інституту є запозичення досвіду зарубіжних країн, які досягли успіху у розвитку країни. Для прикладу, візьмемо країну Італію.

Італія за своїм змістом Конституції є парламентською республікою, а Україна в свою чергу є президентсько-парламентською республікою, тому порівнюючи конституційно-правовий статус глави держави в Україні та Італії можна побачити велику різницю у їх владних повноваженнях, функціях та компетенції, адже їх статус залежить від форми правління і характеру політичного режиму держави.

Конституційно-правовий статус глави держави, на думку деяких вчених повинен компонуватися з розгорнутої системи елементів.

Правосуб'єктність є першим елементом статусу глави держави, яке охоплює порядок зайняття ним поста, вимоги до кандидата на цей пост, строковість чи безстроковість перебування особи на посту, порядок припинення його повноважень тощо.

Відповідно за ст.87 Конституції Італії «Президент Республіки є главою держави і уособлює національну єдність» [4, с. 11]. А, відповідно до ст.102 Конституції України «Президент України є главою держави і виступає від її імені. Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина» [3, с. 40].

Президент України обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років [3, с. 40]. Натомість Президента Італії обирають строком на сім років на спільному засіданні палат Парламенту за участю делегатів від регіональних рад (по три делегата від більшості регіонів і один від одного з регіонів) [4, с. 11].

На пост Президента України може балотуватися така особа як: громадянин України, який досяг тридцяти п'яти років, проживає в цій країні протягом

десяти років та володіє державною мовою, до того ж така особа не може бути Президентом більше ніж два строки підряд, мати іншого представницького мандата. Однак в Італії главою держави може бути обраний громадянин, якому виповнилося 50 років, володіє цивільними і політичними правами допускається неодноразове переобрання, а також його пост несумісний з якою-небудь іншою посадою.

Другим елементом конституційно-правового статусу глави держави є принципи діяльності.

Президент Італії є командувачем збройними силами та головує у Верховній раді оборони. Функції президента, коли він не в змозі їх виконувати за певних обставин, здійснюються головою сенату. Відповідно до Конституції, призначає народний референдум, вибори обох палат парламенту, ратифікує міжнародні договори з попередньої санкції парламенту.

В законодавчій сфері - оприлюднює прийняті парламентом закони, видає схвалені урядом декрети, які мають силу закону. Усі акти, які видаються главою держави можуть бути визнані недійсними, якщо його не підписали міністри і Голова Ради Міністрів.

Натомість Президент України за ст. 106 Конституції може призначати всеукраїнський референдум, припинити повноваження Верховної Ради України, представляти державу в міжнародних відносинах, вносить до Верховної Ради подання про призначення Міністра оборони та закордонних справ, є Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил, підписує закони, прийняті Верховною Радою, призначає на посади третину складу Конституційного Суду, присвоює вищі військові звання та дипломатичні ранги [3, с. 42].

Третім елементом конституційно-правового статусу глави держави є його компетенція – встановлені законодавством права і обов'язки [1, с. 10].

Президент України у сфері своїх повноважень має право недоторканності на час виконання повноважень [3, с. 42]; звернення до Конституційного Суду України з поданням щодо вирішення питань про відповідність Конституції, законів та інших правових актів [5, с. 165]; право законодавчої ініціативи; право вето; повинен забезпечувати державний суверенітет та національну безпеку; здійснювати керівництво у сферах національної безпеки і оборони; здійснювати повноваження Верховного Головнокомандувача [5, с. 164].

Президент Італії наділений правом розпуску представницьких органів областей - обласних рад; правом розпуску однієї чи обох палат парламенту і право вимагати повторного розгляду законопроектів; має право оприлюднювати закони та декрети, які мають силу закону; накладати тимчасове вето на закони; брати участь у формуванні уряду, право амністії і помилування, має право призначати 5 членів сенату на необмежений термін, 5 суддів Конституційного суду [6, с. 20]; здійснює представницькі функції на міжнародній арені.

Гарантії є четвертим елементом конституційно-правового статусу глави держави на якого покладається обов'язок бути гарантом найважливіших державно-правових інститутів [1, с. 10].

Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав та свобод людини і громадянина [7, с. 12], функціональної єдності державної влади, її належної централізації, спрямованості на формування та реалізацію єдиної державної політики [7, с. 13]. Натомість Президент Італії представляє національну єдність своєї держави, є гарантом державного суверенітету, підтримки миру і національної безпеки, а також Конституції Італії.

Відповідальність є п'ятим елементом правового статусу глави держави.

Повноваження глави держави можуть бути достроково припинені у разі притягнення його до відповідальності, що можливе у випадку усунення з посади в порядку імпічменту. Якщо ж найпоширенішими підставами для імпічменту Президента України є порушення ним Конституції, тяжкі злочини, державна зрада, а також він є відповідальним за дії, вчинені при виконанні своїх обов'язків, то в Італії у відповідності зі ст. 90 Конституції президент Республіки навпаки — не відповідальний за дії, вчинені при виконанні своїх обов'язків. Президент несе відповідальність тільки у випадку державної зради або посягання на Конституцію Республіки.

Висновки: Підсумовуючи наведене, можна зробити такі висновки: глава держави і в Україні і в Італії посідає вище місце в ієрархії державних органів, здійснює верховне представництво держави як всередині країни, так і за її межами та забезпечений гарантіями державного захисту. Конституційно-правовий статус обох глав держав визначений і гарантований конституційним законодавством.

Тому порівнюючи конституційно-правовий статус глави держави в Україні та Італії можна побачити велику різницю між його складовими такі як правосуб'єктність, принципи діяльності, компетенція, гарантії та відповідальність, адже це дві зовсім різні країни, кожна з яких керується своєю Конституцією та законами.

Список використаних джерел:

1. Конституційно-правовий статус глави держави / Г. В. Задорожня // Держава та регіони. Серія : Право. УДК 342.58(477) - 2015. - № 1. - С. 8-11. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
2. Майданник О.О. Конституційне право України: Навч. посіб. – К: Алерта, 2011. – 380 с.
3. Конституція України: чинне законодавство станом на 01 вересня 2019 р.: Офіц. текст. К.: Алерта, 2019. 80 с.
4. Конституція Італійської Республіки (з передмовою Володимира Шаповала) / В.М. Шаповал – К.: Москаленко О.М., 2018. – 62 с.
5. Конституційно-правовий статус Президента України / Я. Жукорська, Р. Тарасюк // Актуальні проблеми правознавства. - 2018. - Вип. 4. - С. 163-167. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>
6. Система державного управління Італійської Республіки: досвід для України/ уклад. : Ю. В. Ковбасюк, С. В. Загороднюк, Л. В. Примаченко . - К. : НАДУ, 2012. - 48 с. - (Серія видань з міжнародного досвіду державного управління)

7. Актуальні проблеми реалізації конституційно-правового статусу Президента України / Р. С. Мартинюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». –2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14mrsspu.pdf>

ВИДИ ГАРАНТІЙ ОСНОВНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Левковець А.С., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально - наукового інституту № 3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Терещенко Л.В.**

Історія розвитку людства свідчить про те, що знаходження людиною прав і свобод, розширення їх номенклатури завжди ставали ареною гострих зіткнень між індивідом і державою. Добровільно й активно надавати соціальні блага і політичні свободи держава не прагнула ніколи.

Всі нині існуючі права людини, закріплені в міжнародних документах, конституціях, законодавстві, були вистраждані і відвойовані людством. Історія показує, що ця битва ще не закінчена, що новим поколінням потрібно знову і знову захищати свої права.

В повній мірі права можуть бути забезпечені і захищені у демократичній, соціальній, правовій державі.

Конституційно-правовий статус особи багато в чому залежить від того, наскільки забезпечені її права та свободи. Саме наявність гарантій дозволяє вважати ті чи інші права діючими, включити їх до статусу людини і громадянина. В конституційно-правовій літературі під гарантіями основних прав і свобод громадянина розуміють систему норм, принципів, умов і вимог, які забезпечують у своїй сукупності дотримання прав, свобод і законних інтересів людини [1]

Конституції зарубіжних країн передбачають можливість людини захищати свої права і свободи всіма способами, не забороненими законом. Під словом "охорона" прав людини розуміється не тільки їх захист від всіляких порушень, але і створення необхідних умов для того, щоб людина могла володіти і користуватися своїми правами без будь-яких незаконних перешкод.[2]

Способами захисту прав особи є:

- 1) захист прав органами публічної влади;
- 2) захист прав громадян громадськими об'єднаннями;
- 3) самозахист прав людиною, що включає в себе:
  - звернення в державні органи та органи місцевого самоврядування;
  - оскарження дій (бездіяльності) посадових осіб, що порушують права громадян;
  - звернення в засоби масової інформації та правозахисні організації, громадські об'єднання;
  - публічні виступи громадян на захист своїх прав;